

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 641/2024-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Petrom Arendackým, advokátom, Železničiarska 13, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Co/26/2020-509 z 24. júna 2020 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/344/2020 z 21. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/344/2020 z 21. decembra 2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/344/2020 z 21. decembra 2022 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Co/26/2020-509 z 24. júna 2020 **o d m i e t a**.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 20. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd rozsudkom z 9. septembra 2019 žalobu žalobcu 1 (██████████) a žalobkyne 2 (sťažovateľky) v časti o zaplatenie 9 806,07 eur s príslušenstvom zamietol (I). Žalobu v časti o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy v spotrebiteľskej zmluve č. 1353849 z 8. októbra 2004 a v spotrebiteľskej zmluve č. 153887 z 1. decembra 2004 zamietol (II). Žalobu v časti o zaplatenie 20 000 eur zamietol (III). Konanie v časti o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy č. 1353849 z 8. októbra 2004 zastavil (IV). Konanie v časti o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy č. 153887 z 1. decembra 2004 zastavil (V). Žalovanému 1 (GARANTIA a. s.) priznal voči žalobcom 1 a 2 spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (VI). Žalovanému 2 (Všeobecná úverová banka, a. s.) priznal voči žalobcom 1 a 2 spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (VII). Okresný súd dospel k záveru, že žalovaný 1 a žalovaný 2 nie sú pasívne vecne legitimovaní. Žalovaný 1 je iba splnomocnencom veriteľa, resp. mandatárom podľa § 566 Obchodného zákonníka, nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Žalovaný 2 tým, že postúpil pohľadávku na postupníka, stratil svoju legitimáciu. Na základe postúpenia pohľadávky sa veriteľom stal postupník Debtinvest Limited.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka a žalobca 1 odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 10Co/26/2020-209 z 24. júna 2020 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti (t. j. okrem výrokov IV a V) potvrdil, žalovaným 1 a 2 priznal voči žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení okrem iného konštatoval, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný 2 (Všeobecná úverová banka, a. s.) ako veriteľ uzatvoril so žalobcami 1 a 2 ako spotrebiteľmi dve zmluvy o spotrebiteľskom úvere: zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. 1353849 z 8. októbra 2004 uzavretú so žalobcom 1 ako dlžníkom a žalobkyňou 2 ako spoludlžníkom a zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. 153887 z 1. decembra 2004 uzavretú so žalobcom 1 ako dlžníkom, s ktorej uzatvorením žalobkyňa 2 ako manželka dlžníka svojím podpisom vyslovila súhlas v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka (žalobkyňa 2 teda nebola zmluvnou stranou).

4. Krajský súd uzavrel, že okresný súd dospel k správneému záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných, čo je vždy dôvod na zamietnutie žaloby. V čase postúpenia pohľadávok voči žalobcom (t. j. 12. septembra 2008) bol účinný zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“),

ktorý v § 4 ods. 5 umožňoval postúpenie pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez obmedzenia, keď len odkazoval na všeobecnú úpravu postúpenia obsiahnutú v Občianskom zákonníku. Osobitným právnym predpisom upravujúcim postúpenie pohľadávok v prípade, že veriteľom je banka, je aj zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“), ktorý v § 92 ods. 8 (resp. v § 92 ods. 7 v znení účinnom do 31. decembra 2008) upravuje podmienky, za ktorých môže banka postúpiť peňažnú pohľadávku voči svojmu klientovi na inú osobu, a to aj osobu, ktorá nie je bankou, aj bez súhlasu klienta. Nerešpektovanie tejto zákonnej úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2 ako banka splnil všetky podmienky, ktoré naňho v čase postúpenia pohľadávok na spoločnosť Debtinvest Limited kládli príslušné právne predpisy. Žalovaný 2 odvodzoval svoje právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru zo svojich všeobecných obchodných podmienok, tieto však žalobcovia nepredložili ani nenavrhl ich zabezpečenie. Nebolo preto možné dospieť k jednoznačnému záveru, či bolo právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti zmluvne dohodnuté. Žalobcovia neunesli ohľadom svojho tvrdenia o neexistencii dohody o možnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôkazné bremeno, a krajský súd preto nemohol na toto ich tvrdenie prihliadať. Zmluva o postúpení pohľadávok uzatvorená medzi žalovaným 2 a spoločnosťou Debtinvest Limited nemôže byť ani posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka v zmysle § 53 ods. 3 písm. b) a ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže nebola uzavretá medzi žalovaným 2 ako veriteľom a žalobcami ako spotrebiteľmi, nejde teda o spotrebiteľskú zmluvu. Žiaden právny predpis neobmedzoval žalovaného 2 pri postúpení pohľadávok tým spôsobom, že by mu zakazoval postúpiť pohľadávky na zahraničný subjekt. Žiaden právny predpis ani nevylučoval (v čase uzavretia predmetných zmlúv o poskytnutí spotrebného úveru), aby bola pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečená dohodou o zrážkach zo mzdy. Postúpenie pohľadávok žalovaným 2 a vymáhanie týchto pohľadávok prostredníctvom zrážok zo mzdy sťažovateľky bolo v prvom rade dôsledkom toho, že žalobcovia nesplnili dobrovoľne svoj splatný dlh voči žalovanému 2, a to po dlhú dobu a napriek opakovaným výzvam. Pohľadávka zo zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru č. 1353849 z 8. októbra 2004 bola uspokojená zrážkami zo mzdy v období od mája 2009 do mája 2014, preto už v čase vyhlásenia prvoinštančného rozsudku nemôže existovať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Pokiaľ ide o druhú zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru č. 153887 z 1. decembra 2004, ktorej účastníkom na strane dlžníka bol len žalobca 1, krajský súd poukázal na skutočnosť, že žalobcovia v konaní netvrdili a ani nepreukázali, že by veriteľ v čase podania žaloby, resp. kedykoľvek po jej podaní pristúpil alebo chcel pristúpiť k výkonu zrážok zo mzdy, a preto ani v tejto časti žalobcovia nepreukázali existenciu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

5. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľky zamietol, žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Sťažovateľka neopodstatnene namieta, že jej krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva

na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Tiež skutočnosť, že sťažovateľka sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP.

6. Pokiaľ ide o v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie, sťažovateľka namietala odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke platnosti postúpenia pohľadávky banky pri porušení zákona o bankách. Najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľka nenastolila otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože krajský súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/147/2017, sp. zn. 7Cdo/26/2017). Sťažovateľka tiež nastolila otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, či neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve zaväzujú žalobcov k dôkaznej povinnosti tak, ako to uvádza krajský súd. V tomto smere najvyšší súd poukázal na svoje rozhodnutia v spotrebiteľských sporoch sp. zn. 8Cdo/140/2018 a sp. zn. 5Cdo/328/2012. Strana, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé následky v podobe rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby. Podľa názoru najvyššieho súdu vyhodnotenie dôkazov krajským súdom je v súlade s obsahom spisu aj so zásadami formálnej logiky. Sťažovateľkou vymedzená otázka už bola dovolacím súdom v minulosti riešená. Sťažovateľka tiež namietala riešenie otázky, či je pre rozhodnutie vo veci bez právneho významu zistenie jediného disponenta s účtom, ktorého majiteľom je neznáma schránková spoločnosť, keď disponent ako jediný nakladal s majetkom žalobkyne 2 a nebol so žalobkyňou 2 v žiadnom zmluvnom vzťahu; ako aj otázky zistenia pasívnej vecnej legitímácie v danom spore. Najvyšší súd uzavrel, že zistenie jediného disponenta s účtom a určenie pasívnej vecnej legitímácie sú otázkami skutkovými a ich riešenie vychádza zo skutkových zistení zodpovedajúcich tomu-ktorému prípadu, preto nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania.

7. Najvyšší súd v závere konštatoval, že sťažovateľkou formulované otázky nepredstavujú vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Rovnako sťažovateľka neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

III.

Argumentácia sťažovateľky

8. Súd sa zamerali na otázku pasívnej vecnej legitímácie iba z pohľadu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Celkom opomenuli, že nárok na priznanie primeraného zadosťučinenia vzniká nielen voči veriteľovi, ale aj voči iným subjektom, ktoré v súvislosti so spotrebiteľským vzťahom vystupujú. S poukazom na § 2 písm. b) a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nárok na primerané zadosťučinenie môže spotrebiteľ uplatniť voči „každému porušiteľovi“.

9. Zmluvu o postúpení pohľadávky zo žalovaného 2 na postupníka (Debtinvest Limited) založil do spisu žalovaný 1 až vo februári 2015. Tento dôkaz nebol zo strany súdu sťažovateľke zaslaný ani inak oznámený a o jeho existencii sa dozvedela až z prvého rozsudku vo veci samej (následne zrušeného odvolacím súdom). Do tejto doby sťažovateľka nemohla o postúpení pohľadávky na spoločnosť Debtinvest Limited vedieť, pretože zo strany zamestnávateľa jej bolo oznámené, že pohľadávku vymáha žalovaný 1 vo vlastnom mene a súdom tvrdená výzva na vykonávanie zrážok zo mzdy nebola sťažovateľke nikdy doručená (v tomto smere chýba v spise akýkoľvek dôkaz čo i len o jej zaslaní, nie je teda zrejmé, z čoho súdy vychádzali, keď tvrdia, že bola sťažovateľke doručená). Sťažovateľka nemohla mať vedomosť o postúpení ani na základe oznámenia o postúpení. Na adrese, na ktorú bola sporná zásielka zasielaná, sa sťažovateľka už dlhodobo nezdržovala. Argumentácia súdu, že sťažovateľka mohla nahliadnuť do spisu a o tomto dôkaze sa dozvedieť skôr, neobstojí.

10. Ak by aj skutočne nemala byť daná pasívna vecná legitímácia žalovaných, napr. vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (ale uvedený argument môže byť vzťahnutý na ktorýkoľvek z nárokov), nemôže uvedená skutočnosť ísť na ťarchu sťažovateľky, ktorá podala procesne relevantný návrh na pripustenie ďalších žalovaných do konania, čo však súd v rozpore s právnymi predpismi neumožnil.

11. Žalovaný 2 ako banka previedla práva a povinnosti zo spotrebiteľských zmlúv na schránkovú spoločnosť so sídlom na Britských Panenských ostrovoch, ktorej majiteľ nie je známy a je ťažko zistiteľný z dostupných registrov, čím došlo k zhoršeniu vymožitelnosti pohľadávky spotrebiteľa, v danom prípade k zhoršeniu vymožitelnosti získaného plnenia bez právneho dôvodu, ktoré získala na úkor sťažovateľky predmetná schránková spoločnosť. Postúpenie pohľadávky na zahraničný subjekt predstavuje nekalú obchodnú praktiku.

12. K vymoženiu pohľadávky nedošlo prostredníctvom súdneho konania, v ktorom by sa mohla platnosť či neplatnosť postúpenia posudzovať, ale vykonaním zrážok zo mzdy, v prípade ktorého zamestnávateľ nie je oprávnený posudzovať platnosť či neplatnosť postúpenia pohľadávky a je povinný zrážky vykonať aj v prospech neoprávneného subjektu bez akejkoľvek súdnej kontroly.

13. Samotné postúpenie pohľadávky je neplatné z viacerých dôvodov. V zmluve o postúpení pohľadávok nie je sťažovateľka vôbec označená ako dlžník, to znamená, že pohľadávka voči sťažovateľke nebola na postupníka postúpená. Z výziev na splatenie celých úverov nie je možné určiť, pre nezaplatenie ktorej splátky sa žalovaný 2 rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť jednotlivých úverov. Pre posúdenie otázky, či platne zosplatnil úvery, je okrem iného rozhodujúce ustáliť, či boli žalobcovia v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov vôbec v omeškaní, alebo nie. Touto otázkou sa ale súdy nezaoberali. Žalovaný 2 nepredložil žiaden dôkaz – upomienku, ktorou by preukázal, že by vyzýval sťažovateľku na úhradu dlžnej pohľadávky pred zosplatnením úveru. Preto nie je možné jednoznačne ustáliť, že sťažovateľka bola pred vyhlásením predčasnej splatnosti úverov skutočne v omeškaní.

14. Krajský súd *de facto* preniesol dôkazné bremeno na sťažovateľku, keď vo svojom rozhodnutí konštatoval, že sťažovateľka a žalobca 1 nepredložili v konaní všeobecné obchodné podmienky žalovanej 2, na základe ktorých žalovaný 2 odvodzoval svoje právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Ak žalovaný 2 tento dôkaz v konaní nepredložil, potom dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že došlo k platnému zosplatneniu, žalovaný 2 neunesol.

15. Sťažovateľka sa nestotožňuje so záverom, že nepreukázala naliehavý právny záujem na určení, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. V čase podania žaloby boli realizované zrážky zo mzdy sťažovateľky a tieto boli vykonávané aj po podaní žaloby. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola dopredu koncipovaná a predtlačená na listine, ktorej text sťažovateľka nemala možnosť ovplyvniť alebo akokoľvek zmeniť jej obsah a v konečnom dôsledku ju ani odmietnuť. Taktiež v nej absentuje nárok, ktorý sa ňou má zabezpečiť – z ktorého by mal zamestnávateľ zrážať, resp. výška sumy, výška zrážky, prípadne spôsob jej výpočtu. Aj napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru žalovaný 1 požadoval od platiteľa mzdy sťažovateľky výkon zrážok aj v rozsahu sumy, na ktorú veriteľ nárok nemal.

16. Rozhodnutia všeobecných súdov sú nedostatočne odôvodnené vo vzťahu k záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných a vo zvyšku arbitrárne, pretože sú v príkrom rozpore so znením a účelom zákonných ustanovení.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Krajský súd ústavnú sťažnosť nepovažuje za dôvodnú. V plnom rozsahu odkazuje na obsah rozsudku krajského súdu, ktorý v odseku 25 a nasl. odôvodnenia dal jasnú odpoveď na všetky otázky obsiahnuté v sťažnostnej argumentácii sťažovateľky. Ide najmä o moment vedomosti sťažovateľky o subjekte, na ktorý bola pohľadávka VÚB, a. s., voči nej postúpená. Korektne bola krajským súdom riešená na to nadväzujúca otázka vecnej správnosti procesného uznesenia okresného súdu č. k. 17C/294/2013-245 zo 7. augusta 2018, otázka postúpenia pohľadávky na zahraničný subjekt z pohľadu prijateľnosti/neprijateľnosti zmluvnej podmienky, otázka právneho záujmu na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a napokon aj jeho záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných.

IV.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

18. Najvyšší súd k sťažnosti uviedol, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu.

19. V rozsudku sa najvyšší súd v dostatočnej miere a účinne zaoberal relevantnými námietkami a argumentmi sťažovateľky. Nezistil porušenie práva sťažovateľky na spravodlivý proces v podobe vady zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP], dôvody vysvetlil v bodoch 17 až 22 rozsudku. Riadne sa zaoberal aj dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Do úvahy bral aj dovolací dôvod (§ 432 CSP) v snahe posúdiť, či od sťažovateľkou nastolených dovolacích otázok záviselo napadnuté rozhodnutie a či ide o otázky, ktoré naplňajú hypotézu zakotvenú v § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok zasahujúci do princípu právnej istoty nemôže slúžiť na revíziu skutkového stavu zisteného podľa návrhov strán sporu vykonaným dokazovaním súdmi nižších inštancií ani na odstránenie pasivity strán sporu v základnom konaní. Čo sa týka otázky zistenia pasívnej vecnej legitímácie v danom spore, z námietok sťažovateľky vyplynulo, že v danom prípade išlo o otázky skutkové. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu. Taktiež bola posudzovaná otázka, či neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve zaväzujú žalobcov k dôkaznej povinnosti tak, ako to uvádza krajský súd vo svojom rozhodnutí. Najvyšší súd poukázal na rozhodnutia v spotrebiteľských sporoch sp. zn.

8Cdo/140/2018 a sp. zn. 5Cdo/328/2012. K namietanému odklonu krajského súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke platnosti postúpenia pohľadávky banky pri porušení zákona o bankách sa najvyšší súd vyjadril v bode 30 napadnutého rozsudku.

IV.3. Vyjadrenia zúčastnených osôb:

20. Zúčastnená osoba VÚB, a. s. (žalovaná 2), uviedla, že v rámci odvolacieho konania, resp. v rámci dovolacieho konania sťažovateľka nenamietala, že zo strany všeobecných súdov nedošlo k rozhodnutiu o primeranom finančnom zadošťačení. Pokiaľ ide o jej argumentáciu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky, všeobecné súdy sa riadne vyrovnali s tvrdenými skutočnosťami. Napadnuté rozhodnutia sú náležite odôvodnené. Žaloba smerovala proti osobám, ktoré nie sú nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, t. j. žalovaní nemali vecnú pasívnu legitimáciu.

21. Zúčastnené osoby – [REDAKOVANÉ] (vystupujúci v konaní pred všeobecnými súdmi v postavení žalobcu 1) a GARANTIA a. s. (žalovaná 1) v ústavných súdom stanovenej lehote možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužili.

IV.4. Replika sťažovateľky

22. Sťažovateľka v ústavných súdom stanovenej lehote možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu nevyužila.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

V.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu:

23. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

24. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

25. Nosným dôvodom, pre ktorý okresný súd (a v nadväznosti naň aj krajský súd) žalobu sťažovateľky zamietol, bol nedostatok pasívnej legitimácie žalovaného 1 (GARANTIA, a. s. – splnomocnenec spoločnosti Debtinvest Limited) a žalovaného 2 (VÚB, a. s. – dodávateľ, s ktorým sťažovateľka a žalobca 1 vstúpili do zmluvného vzťahu a v ktorom mali postavenie spotrebiteľov).

26. Súdy ustálili, že pohľadávka pôvodného veriteľa – žalovaného 2, s ktorým sťažovateľka a jej bývalý manžel vstúpili do zmluvného vzťahu v postavení spotrebiteľov, bola platne postúpená na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 12. septembra 2008 na postupníka Debtinvest Limited

(spoločnosť sídliaca na Britských Panenských ostrovoch), a to v súlade s § 524 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 7 zákona o bankách a § 4 ods. 5 zákona o spotrebiteľských úveroch. Krajský súd k argumentácii sťažovateľky, že medzi zmluvnými stranami (sťažovateľkou a VÚB, a. s.) nebola dojednaná možnosť predčasného zosplatnenia úveru v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka, uviedol, že žalovaný 2 odvodzoval svoje právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru zo svojich všeobecných obchodných podmienok, tieto však žalobcovia nepredložili ani nenavrhl ich zabezpečenie. Nebolo preto možné dospieť k jednoznačnému záveru, či bolo právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti zmluvne dohodnuté, alebo nie. Žalobcovia neuniesli ohľadom svojho tvrdenia o neexistencii dohody o možnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôkazné bremeno.

27. Nemožno mať pochybnosti, že (aj) práve na uvedené tvrdenie krajského súdu nadväzuje dovolacia argumentácia sťažovateľky, podľa ktorej za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú považujú žalobcovia otázku, či *„neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve... zaväzujú žalobcov k dôkaznej povinnosti tak, ako to uvádza odvolací súd vo svojom rozhodnutí vo vzťahu k preukázaniu vecnej legitímácie žalovaných, k dôkaznej povinnosti vo vzťahu k neplatnému zosplatneniu úveru...“*.

28. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že z obsahu spisu a odôvodnenia krajského súdu vyplýva, že žalovaný 2 postupoval v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka. K dovolacej otázke týkajúcej sa dôkaznej povinnosti najvyšší súd poukázal na rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/140/2018, sp. zn. 5Cdo/328/2012, z ktorých má vyplývať, že dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Strana, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie prípadné nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj tú stranu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, avšak hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nedostatočne potvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany. Najvyšší súd uzavrel, že krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno. Pri hodnotení dôkazov nemožno krajskému súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré sťažovateľka namieta v dovolaní. Sťažovateľkou vymedzená otázka už bola dovolacím súdom v minulosti riešená, sťažovateľka teda neopodstatnene namieta, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

29. Ústavný súd oboznámením sa s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/140/2018 zistil, že daná vec sa týkala zodpovednosti za škodu na motorovom vozidle, ktorá mala vzniknúť tým, že žalovaný žalobcovi predal motorovú naftu nespĺňajúcu podmienky štátnej normy, v dôsledku čoho na čerpadle vozidla vznikla škoda. Najvyšší súd konštatoval, že posúdenie otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu takáto individuálna otázka ani nemôže mať znaky zásadného právneho významu. Relevantnou pre § 421 ods. 1 CSP môže byť len právna otázka, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena. K tomuto ústavný súd uvádza, že vo veci sťažovateľky dovolacia otázka

nesmerovala k zodpovedaniu, či v spore uniesla dôkazné bremeno, ale či ju dôkazné bremeno ako spotrebiteľku vôbec zaťažovalo tak, ako to ustálil krajský súd. Navyše, z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/140/2018 nevyplýva, že by podstata sporu v tam riešenej veci spočívala v posúdení základu spotrebiteľského zmluvného vzťahu, t. j. zmluvných podmienok z hľadiska ich prípadnej ne/prijateľnosti a obligatórnych náležitostí zmluvy, ale v posúdení preukázania príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a vznikom škody.

30. Pokiaľ ide o rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/328/2012, z jeho odôvodnenia nevyplývajú žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať, že išlo o spotrebiteľský spor. Práve naopak, v zmysle zistenia krajského súdu žalobca a žalovaný uzatvorili zmluvu o pôžičke, z ktorej vyplýva, že sa dohodli na zapožičaní sumy 440 000 Kč, ktorá bude použitá na podnikanie. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva, že by všeobecné súdy posudzovali vec, aplikujúc normy spotrebiteľského práva, nevyplýva z neho ani to, že by sa žalovaný domáhal priznania mu statusu spotrebiteľa. Žalovaný popieral samotnú skutočnosť, že došlo k uzavretiu zmluvy a že od žalovaného prevzal finančné prostriedky.

31. Ústavný súd konštatuje, že najvyšším súdom uvedená argumentácia a poukaz na jeho rozhodovaciu činnosť v iných veciach nereflektuje na podstatu právnej otázky sťažovateľky, ktorá sa zameriava na dôkaznú povinnosť spotrebiteľa v spore so zreteľom na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok. Preto nemožno za ústavne udržateľný považovať záver najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľkou nastolená právna otázka už dovolacím súdom v minulosti riešená bola, a teda ani konštatovanie o tom, že sťažovateľka neopodstatnene namieta, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

32. Ústavný súd v súvislosti s dokazovaním v spotrebiteľských sporoch upriamuje pozornosť na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorý vo veci C-495/19 v bode 51 uviedol, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami smernice 93/13, sú vnútroštátne súdy povinné aj bez návrhu preskúmať, či dojednania dohodnuté medzi stranami majú nekalú povahu a na tento účel prijať nevyhnutné opatrenia na vykonanie dokazovania a neuplatniť akékoľvek vnútroštátne ustanovenia alebo judikatúru, ktoré sú v rozpore s uvedeným preskúmaním (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. 11. 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 76 a citovanú judikatúru). Vo veci C-724/22 Súdny dvor rozhodol, že čl. 7 ods. 1 smernice 93/13 sa v spojení so zásadou efektivity má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje súdu rozhodujúcemu o výkone platobného rozkazu prijať *ex officio* opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom zistiť skutkové a právne okolnosti potrebné na preskúmanie prípadnej nekalej povahy podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, pokiaľ preskúmanie vykonané príslušným súdom v štádiu konania o platobnom rozkaze nespĺňa požiadavky zásady efektivity v súvislosti s touto smernicou.

33. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-598/21 judikoval, že čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení s čl. 7 a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súdne preskúmanie nekalej povahy klauzuly o predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere nezohľadňuje proporcionalitu možnosti priznanej predajcovi alebo

dodávateľovi uplatniť právo, ktoré mu vyplýva z tejto klauzuly, s ohľadom na kritériá súvisiace najmä so závažnosťou nesplnenia zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa, takých ako výška splátok, ktoré neboli splatené vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, ako aj s možnosťou, že uplatnenie uvedenej klauzuly povedie k tomu, že predajca alebo dodávateľ môže pristúpiť k vymáhaniu súm dlžných na základe tejto klauzuly predajcom rodinného obydlia spotrebiteľa v mimosúdnom konaní. Ústavný súd uvádza, že v zmysle predmetného rozsudku ani zmluvná klauzula o možnosti predčasného zosplatnenia úveru odrážajúca nekogentné ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu nie je vyňatá spod kontroly v kontexte posudzovania nekalých zmluvných podmienok.

34. V prípade sťažovateľky súdy nielenže neposudzovali prípadnú existenciu nekalej povahy zmluvného dojednaní, ale sa ani len nepresvedčili, či možnosť predčasného zosplatnenia úveru bola medzi zmluvnými stranami dojednaná (čo sťažovateľka v priebehu konania explicitne poprela), a teda či v konečnom dôsledku došlo k platnému zosplatneniu spotrebiteľského úveru.

35. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na okolnosť, že v zmysle rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020 (R 4/2021), § 92 ods. 8 zákona o bankách v znení do 31. decembra 2016 (totožné so znením ustanovenia § 92 ods. 7 zákona o bankách účinného k 12. septembru 2008, pozn.) oprávňoval banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná.

36. Pokiaľ ide o dovolanie sťažovateľky založené na § 420 písm. f) CSP, jeho dôvody sa zameriavali okrem iného na nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo odôvodnenie aj vzhľadom na jeho posudzovanie v spojení s dôvodmi prvoinštančného rozsudku dostatočné.

37. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je nutné dávať odpoveď na každý argument strany konania vrátane tých, ktoré sú pre rozhodnutie bezvýznamné. Ak však ide o kľúčový argument, vyžaduje sa práve naň špecifická odpoveď (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998).

38. Ústavný súd uvádza, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a podľa § 4 ods. 5 predmetného zákona od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Sťažovateľka už v priebehu konania pred okresným súdom poukazovala na skutočnosť, že úvery poskytnuté na základe spotrebiteľských zmlúv uzatvorených s VÚB, a. s., sú bezúročné a bez poplatkov, keďže je v nich nesprávne uvedená RPMN (zmluva z 8. októbra 2004) a v zmluve absentuje údaj o úroku (zmluva z 1. decembra 2004). Pre úplnosť ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v zmluve z 8. októbra 2004 je výška RPMN nižšia než výška úroku, čo samo osebe vzbudzuje pochybnosti o správnosti údajov o RPMN, pričom

problematikou uvedenia nesprávnej výšky RPMN v spotrebiteľskej zmluve sa zaoberal najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 2Cdo/119/2021 z 29. júna 2023, a tento bol podrobený ústavno-súdnemu prieskumu v rámci konania na ústavnom súde vedenom pod sp. zn. I. ÚS 68/2024. Tak údaj o výške úroku, ako aj RPMN sú obligatónymi náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorých správnosť, resp. uvedenie v spotrebiteľskej zmluve súd skúma *ex officio* (rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-76/10, body 55 až 77). Sťažovateľka v dovolaní namietala, že krajský súd sa bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úverov a neplatným zosplatením úverov nezaoberal, opätovne konkretizovala dôvody, pre ktoré je podľa jej názoru nutné vyhodnotiť úvery ako bezúročné a bez poplatkov. Uviedla, že dôvodom neplatného zosplatenia úverov bola okrem absencie dojednania možnosti zosplatiť úver v úverových zmluvách tiež skutočnosť, že vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úverov žalobcovia ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úverov nevykazovali omeškanie so žiadnou splátkou.

39. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd síce v rekapitulácii dovolacích dôvodov sťažovateľky uviedol, že táto v dovolaní vytýkala nižším súdom, že sa s jej argumentáciou o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov nevyrovnali, k tejto dovolacej argumentácii však v rámci posudzovania dovolania v intenciách dovolacieho dôvodu podľa § 420 f) CSP najvyšší súd neuviedol žiadne svoje posúdenie. Vzhľadom na podmienky postúpenia pohľadávky, ktorých splnenie okresný súd a krajský súd vo veci sťažovateľky skúmali (okrem iného omeškanie s plnením dlhu), argumentáciu sťažovateľky o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov v previazanosti na možnosť postúpenia pohľadávky, a tým na záver o ne/existencii pasívnej legitímácie žalovaného 2 nemožno *a priori* vyhodnotiť ako irelevantnú, nepodstatnú. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že táto argumentácia smeruje tiež k posúdeniu existencie ujmy, ktorú sťažovateľka mohla utrpieť v dôsledku, že pohľadávka veriteľa, ktorej výšku sťažovateľka spochybňuje a ktorú súdy dosiaľ neskúmali, bola uspokojená vykonaním zrážok z jej mzdy v prospech subjektu so sídlom v Karibiku.

40. Sťažovateľka v priebehu konania (v podaní z 2. mája 2019), tiež v odvolaní poukazovala na skutočnosť, že žalovaný 1 konal v mene obchodníka a v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu aj on zodpovedá za svoju činnosť, ktorou pomáha porušovať práva spotrebiteľov inému obchodníkovi a jeho vecná legitímácia je tak daná. Predmetnú argumentáciu sťažovateľka uviedla aj v dovolaní. Najvyšší súd však k nej nezaujal žiadne stanovisko v intenciách posudzovania prípustnosti a súčasne dôvodnosti dovolania, a to napriek tomu, že argumentácia sťažovateľky smeruje priamo proti nosnému dôvodu zamietnutia jej žaloby – záveru o absencii pasívnej legitímácie žalovaného 1 (krajský súd sa k pasívnej legitímácii žalovaného 1 vyjadril v bode 50 svojho rozsudku tak, že žalovaný nebol veriteľom žalobcov, neuplatnil výkon zrážok zo mzdy a zrážky zo mzdy sa nedostali do jeho sféry).

41. Záver najvyššieho súdu, ktorý ku kvalite odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku uviedol, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a následne dôvody krajského súdu iba zopakoval, je ústavne neudržateľný.

42. Preto napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

43. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta záver, že nepreukázala naliehavý právny záujem na určení, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, ústavný súd uvádza, že žaloba sťažovateľky bola rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu zamietnutá z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaných. Najvyšší súd vo vzťahu k záverom o vecnej legitímácii nekonštatoval dôvodnosť dovolania sťažovateľky. Za tohto stavu bolo bezpredmetné zaoberať sa inými okolnosťami než tými, ktoré mali priamy vplyv na posúdenie otázky vecnej legitímácie v spore. Preto aj závery krajského súdu vyjadrené v jeho rozsudku vo vzťahu k posúdeniu nároku na určenie dohôd o zrážkach zo mzdy za neplatné je potrebné vnímať len ako „*obiter dictum*“, ktoré nemalo priamy vplyv na rozhodnutie vo veci, keďže toto bolo založené na závere súdov o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných.

44. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

45. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu podané dovolanie proti rozsudku krajského súdu znova prerokovať a, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze, opätovne rozhodnúť o dovolaní, rešpektujúc obsah a zmysel základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie, ktorého porušenie bolo ústavným súdom zistené.

V.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

46. Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa CSP, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

47. Keďže v dôsledku kasačného výroku tohto nálezu dôjde k vytvoreniu potrebného procesného priestoru pre dovolací súd, aby posúdil prípustnosť dovolania sťažovateľky z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 CSP, potom právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu.

48. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, rozhodol ústavný súd v tejto časti o odmietnutí ústavnej sťažnosti. Z dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona o ústavnom súde vyplýva, že odmietnutie v rámci predbežného prerokovania je len možnosťou. Teda aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021). Ústavný súd po analýze veci vykonanej na základe vyjadrení účastníkov konania po prijatí návrhu sťažovateľky na ďalšie konanie zistil, že existuje dôvod podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustnú (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

49. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur (bod 4 výroku nálezu).

50. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % DPH (88,48 eur). Pri určení výšky sadzby tejto dane postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právneho zástupcu sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

51. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

52. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája sudca Peter Straka k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko, ktoré sa týka odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu